

Preek Openbaring 19: 1-10 – Avondmaal

Broeders, zusters, gemeente van de Here Jezus,

In de gemeente waarin ik ben opgegroeid kenden we de gewoonte om voorafgaand aan het Avondmaal een lang formulier voor te lezen. Het begon al in de week ervoor, dan werd het eerste deel gelezen en op de Avondmaalszondag las men dan de rest. En wie twee keer op een zondag naar de kerk moest mocht het hele verhaal 's middags nog eens extra horen. Ik herinner me dat ik als kind die momenten altijd als heel vervelend ervaren heb. Na een kerkdienst van drie of vier pepermunten zat je niet meer te wachten op nog een gortdroge voordracht van een formulier dat je niet begreep. En toen ik eindelijk de leeftijd had om de inhoud van het formulier te begrijpen was de weerstand al zo groot geworden dat ik daar m'n best niet meer voor deed. Ik vermoed dat heel veel mensen zo ook terugkijken op deze goed bedoelde maar niet werkende tradities.

Onlangs informeerde ik ook eens bij m'n catechisanten die op school de Heidelberger Catechismus uit hun hoofd geleerd hadden, of er van de inhoud iets was blijven hangen. En dat blijkt dan toch bar weinig te zijn. Voor de catechismus geldt in principe hetzelfde als voor dat avondmaalsformulier. De inhoud, daar kun je het grotendeels best mee eens zijn, maar de vorm waarin het tot je kwam sloot niet aan of landde niet. Zeker als het blijft bij uit het hoofd leren zonder dat je op de inhoud ingaat. Want die inhoud van bijvoorbeeld zondag 1 is toch prachtig:

Wat is uw enige troost in leven en sterven? Dat ik met lichaam en ziel, in leven en sterven, het eigendom ben, niet van mijzelf, maar van mijn trouwe Heiland Jezus Christus. Want Hij heeft met Zijn kostbaar bloed voor al mijn zonden volkomen betaald.....Prachtig toch!

En toch heb ik niet echt goede herinneringen heb aan die momenten van vraag en antwoorden opdreunen en lange formulieren aanhoren. En dat is jammer. De bedoeling van het voorlezen van het Avondmaalsformulier is natuurlijk om mensen bewust te maken van de betekenis van het Avondmaal. En dat is op zich natuurlijk wel een goede zaak. Want in dat formulier dat wij vroeger hanteerden – ik heb het toch nog eens nagelezen - werd geleerd dat Avondmaalvieren met drie dingen te maken heeft. Het is stilstaan bij het offer van de Here Jezus voor onze zonden, het is stilstaan bij de eenheid met elkaar als lichaam van Christus, en het is vooruitkijken naar de bruiloft van het Lam, als we de Here Jezus echt zullen zien. En dat is 100 % bijbels. En daarom is het ook goed om bij de betekenis en de rijkdom van het Avondmaal stil te staan.

Vanmorgen wil ik vooral graag de nadruk leggen op dat vooruitkijken naar de bruiloft van het Lam. Avondmaal als voorproefje op de hemel. Want daar gaat het bijbelgedeelte Openbaring 19 dat we zojuist lezen over: de bruiloft van het Lam.

Nu is Openbaring misschien wel het moeilijkste bijbelboek. Vaak zijn er tussen christenen discussies over de vraag hoe je het moet lezen. Wat is letterlijk, wat is figuurlijk? Moet je het chronologisch lezen, m.a.w. zijn het gebeurtenissen die elkaar in de beschreven volgorde opvolgen, of beschrijft het gebeurtenissen die steeds weer gebeuren in de mensengeschiedenis. Die discussie laat ik nu even rusten. Want hier gaat het in ieder geval over het moment waar de gemeente van Christus naar toeleeft. En dat dit moment ooit zal gaan plaatsvinden, daar zijn alle bijbeluitleggers het over eens. We zullen als bruidsgemeente de Bruidegom ontmoeten!

Openbaring 19 gaat over twee vrouwen. En die twee vrouwen vormen tegenpolen van elkaar. De grote hoer, Babylon, die gekleed gaat in rood purper en scharlaken, een vrouw die dronken is van het bloed van gelovigen dat ze heeft vergoten. Deze vrouw staat symbool voor alles wat de duivel toebehoort, slecht is, afgodisch is, zondig is en tegen Gods wil ingaat. In de symboliek van Openbaring wordt dat hoererij genoemd. In het begin van hoofdstuk 19 lezen we dat God deze hoer Babylon oordeelt. En Hij wordt daarvoor in de hemel geprezen. God gaat afrekenen met alles dat ingaat tegen Zijn bedoelingen. Het kwaad wordt uit de wereld gebrand. In Gods nieuwe wereld is geen plaats meer voor zonde, dood, antichrist of duivel. En daarom roept een grote menigte in de hemel: *Halleluja, de zaligheid, de heerlijkheid, de eer en de kracht zij aan de Here, onze God! (vs. 1)* God wordt geprezen omdat Hij oordeelt. Dat klinkt misschien wat vreemd. Maar het gevolg van dat oordeel zal zijn dat er een nieuwe wereld ontstaat waar geen ruimte voor kwaad meer is. Het kwaad is weg. Het goede blijft over!

Als tegenpool van deze hoer beschrijft Openbaring 19 een andere vrouw. Een vrouw in smetteloos wit blinkend fijn linnen. Het contrast is enorm. De hoer was dronken van het martelaarsbloed, en al het kwaad dat ze gedaan had. Het kwaad en de smerigheid die in haar was, droop er aan de buitenkant als het ware zo van af.

De bruid daarentegen straalde, ze was gesierd met daden van gerechtigheden. De NBV heeft hier: het goede dat gedaan is door de heiligen.

Die bruid is de Gemeente van de Here Jezus. Die bruid zijn wij, samen met allen die Jezus hebben lief gehad en gediend. De kerk van gelovigen van alle tijden en alle plaatsen. Dat

mogen we best eens tot ons laten doordringen. Het boek Openbaring omschrijft ons als een stralende, reine, maagdelijke bruid! Werd God na het rechtvaardige oordeel over de hoer al geloofd en geprezen, nu, bij het zichtbaar worden van de bruid, is de lofprijzing gewoon niet te omschrijven.

Ik hoorde zoiets als een geluid van een grote menigte en als een gedruis van vele wateren en een geluid als van zware donderslagen- Johannes heeft er gewoon geen woorden voor, maar het was zo indrukwekkend - Halleluja, want de Here, de Almachtige God is Koning geworden. Laten we blij zijn en ons verheugen en Hem de heerlijkheid geven, want de bruiloft van het Lam is gekomen en Zijn vrouw heeft zich gereedgemaakt!

Als wij een bruiloft meemaken dan gaat het ook vaak zo, hè. Iedereen roept dan uit hoe mooi de bruid is! Ik weet zelf nog heel goed het moment dat ik mijn vrouw als bruid zag, ik stond onderaan de trap en zij kwam naar beneden. Prachtig!

Zo gaat het hier ook. Johannes heeft er geen woorden voor. Hij is zo onder de indruk van wat hij hoort en ziet dat hij op z'n knieën valt voor de engel die hem dit allemaal toont. Wat een imposant gebeuren zal dat geweest zijn.

Broeders, zusters, Avondmaal vieren is een voorproefje op deze gebeurtenis. Reken maar, dat als die bruiloft van het Lam werkelijk een feit is, dat alles in de hemel zal juichen en jubelen voor onze God. Daarbij verbleekt elke wervelende aanbiddingsdienst en ook ieder geweldig koor dat we hier kennen. Hoe mooi ook, het zal allemaal niet meer dan een voorproefje zijn van de lofprijs die in de hemel zal klinken bij de bruiloft van het Lam.

Ik stel me zo voor als de Here God ons hier aan het Avondmaal ziet deelnemen, dat Hij dan al denkt aan dat wat komen gaat. De hemel en al z'n bewoners juichen voor onze Here Jezus. En wij, wij mogen daar staan, bekleed met smetteloos fijn linnen voor Hem die ons heeft vrijgekocht.

Laten we eens inzoemen op die bruid. Wat staat er over haar: het is haar gegeven zich met smetteloos fijn linnen te kleden.

Het is haar gegeven.....Hoewel haar kleding wordt omschreven als het goede dat zij zelf gedaan heeft, staat er wel nadrukkelijk bij dat het kleed haar gegeven is. Daar begint alles mee. Het feit dat je deel mag uitmaken van de Bruidsgemeente heeft te maken met God die geeft! Als we straks Avondmaal vieren dan staan we daar bewust bij stil. God heeft Zijn Zoon gegeven. God heeft de hemel leeg gegeven toen Hij Zijn Zoon naar deze aarde liet komen. Als we denken aan het lichaam en het bloed van Jezus dan heeft dat te maken met een gevende God. God gaf Zijn Zoon over in de dood. Mijn zonde droeg Hij. Mijn dood stierf Hij.

Mijn straf onderging Hij. Hij in mijn plaats. Net zoals de offers in de tempeldienst gaaf en vlekkeloos moesten zijn, heeft Hij, als een vlekkeloos lam, in mijn plaats aan het kruis geleden. Alles wat scheiding maakt heeft Hij van ons afgenomen. Hij bekleed ons met Zijn gerechtigheid. Hij bewerkt door Zijn dood en opstanding dat wij straks vlekkeloos voor Hem mogen staan op de bruiloft van het Lam. Het kleed is ons gegeven! Hij mijn zonde, ik Zijn gerechtigheid. Dat is de ruil die God aanbiedt. Daar begint alles mee. Het is ons gegeven. *Genade zo oneindig groot, dat ik die het niet verdien, het leven vond want ik was dood en blind, maar nu kan ik zien...* Alle reden om de Here Jezus te loven en te prijzen.

Maar toch benadrukt Openbaring 19 hier, als het over smetteloos fijn linnen spreekt, niet zozeer het gereinigd zijn van zonden. Het linnen kleed stelt de rechtvaardige daden van de heiligen voor.

Die heiligen dat zijn de gelovigen. Ik heb al wel vaker gezegd in een preek dat de bijbel gelovigen 'heiligen' noemt en ongelovigen 'zondaars'. Een zondaar is iemand die zijn bestemming mist, de bestemming om met God in relatie te leven. Dat kan van een gelovige niet gezegd worden. Een gelovige is geen zondaar. Hij is een heilige, dat is iemand die door God apart gezet is. Dat betekent heilig letterlijk. God heeft ons geheiligd, apart gezet, voor Zichzelf. En daarmee is helemaal niet gezegd dat we niet zondigen, maar onze positie is anders. Vanuit Gods perspectief zijn wij heilig. We zijn geen missers van onze bestemming, maar we zijn weer door Christus teruggebracht tot onze bestemming. God ziet ons aan in Christus. Als God naar jou kijkt dan ziet Hij Christus. Christus is Zijn geliefde Zoon, wij zijn Zijn geliefde kinderen.

Het smetteloos fijn linnen van de bruidsgemeente vertoont de rechtvaardige daden van de heiligen. Hoe moeten we dit zien? Komt hier nu toch nog weer de leer van de goede werken om de hoek kijken, waar protestanten tijdens de Reformatie zo nadrukkelijk afstand van hebben genomen? Ik denk het niet. Het zijn de werken die een gevolg zijn van onze verlossing. Werken die horen bij gelovig zijn. Jakobus zegt al nadrukkelijk in zijn brief dat een geloof zonder werken een dood geloof is (2:17). Dat bedoelt hij niet zozeer als een bedreiging: denk erom dat je goede werken doet, maar als een constatering. Echt geloof komt naar buiten, wat in je hart leeft, zie je aan de buitenkant. De werken zijn een logisch gevolg van het geloof. En de vraag is dan ook terecht, als het aan de buitenkant niet zichtbaar is, of er wel echt wat leeft aan de binnenkant.

Door je werken komt naar buiten wat er in je hart leeft. Wie gelovig wordt en z'n vertrouwen op Christus' offer stelt wordt gereinigd van z'n zonden. Nogmaals, die reiniging wordt je

geschonken. Vanaf dat moment ben je een heilige. Maar in het leven van een gelovige wordt ook zichtbaar dat je een heilige bent. En hier in onze tekst staat dat in het meervoud. De bruidsgemeente, dat zijn een heleboel gelovigen bij elkaar, vertonen samen heel veel goede werken van heel veel mensen. Zij hebben samen het beeld van Christus geprobeerd zichtbaar te maken in de wereld. En die goede werken mogen die wereldwijde Gemeente sieren. Gelovigen zullen niet in het oordeel komen maar wel voor de rechterstoel van Christus verschijnen. En daar voor die rechterstoel, waar het niet over oordeel gaat, maar over loon, zal het zichtbaar worden: wat gedaan wordt uit liefde voor Jezus dat houdt zijn waarde en zal blijven bestaan (JDH 166). Dit is het moment waar de apostel Paulus over spreekt in Efeze 5 als hij zegt dat Christus de gemeente voor Zich zal plaatsen, een gemeente zonder smet of rimpel of iets dergelijks, maar dat zij heilig en smetteloos zou zijn (Efeze 5:27). Neem van mij aan dat die bruid er prachtig uitziet. En we mogen onszelf ook best de vraag stellen in hoe verre wij zelf hebben bijgedragen aan die schoonheid.

Nu gebruikt onze tekst twee verschillende beelden voor de gelovigen. Aan de ene kant spreekt de tekst over de bruid, waarvan alle gelovigen in Christus mogen deel uitmaken en aan de andere kant spreekt de tekst over bruiloftsgasten.

Zalig zijn zij die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft van het Lam (vs.9). Dat is een moeilijkheid en daar wordt ook verschillend over gedacht. Sommigen menen dat hier nadrukkelijk over twee verschillende groepen wordt gesproken. De bruid is de Gemeente, de genodigden zijn de Oudtestamentische gelovigen van voor Christus. Anderen menen dat het in dit visioen in beide gevallen over de christelijke Gemeente gaat. Het beeld van de bruid zou dan meer over het collectief gaan. Met elkaar zijn we als gelovigen samen de bruid die in een liefdesverhouding tot de bruidegom staan. In het beeld van de bruiloftsgasten gaat het dan meer over de afzonderlijke leden. Ik kan daar niet met zekerheid een keus in maken. Maar dat hoeft ook niet persé. Duidelijk is in ieder geval dat er een bruiloftsfeest in het verschiet ligt. En wij als gelovigen mogen daar aanwezig zijn. En tijdens dat feest zullen we samen schitteren voor de Bruidegom. Ik zei het net al, Johannes is zo diep onder de indruk van wat hij ziet, dat hij op z'n knieën valt voor de engel die het visioen aan hem toonde. De engel corrigeert hem. "Niet doen.....aanbidt God! Alleen Hem komt alle eer toe.

Broeders en zusters, wat een machtig visioen wordt ons hier getoond. We hebben aan het begin al gezegd dat er drie zaken zijn waar het Avondmaal aan herinnert. Christus stierf voor ons. Avondmaalvieren is gemeenschap met Zijn voor ons vergoten bloed en Zijn voor ons

verbroken lichaam. In die zin wijst het Avondmaal naar het verleden. Een herinnering aan het kruis op Golgotha. En die confrontatie maakt ons bewust van onze eigen kleinheid. Dat kruis moest er staan voor ons. Ja, ik kost Hem die slagen, dat kruis, die doornenkroon. Dat maakt dat avondmaal ook vaak met een ingetogen stilte wordt gevierd. En terecht.

Maar Avondmaal wijst ook naar het heden. We mogen om ons heen kijken en naar elkaar kijken. We zijn broers en zussen van elkaar, leden van één Lichaam, onlosmakelijk aan elkaar verbonden vanwege ons gemeenschappelijk geloof in de Here Jezus. Samen in de naam van Jezus aan de tafel waar onze Heiland de Gastheer is.

Maar wat ik vandaag toch heel graag wil benadrukken is dat Avondmaal naar de toekomst wijst. De bruiloft van het Lam. Avondmaal is een voorproefje van dat indrukwekkende waar we net over gelezen hebben. Daar is geen sprake meer van ingetogen stilte, maar van gejuich van een grote menigte, gedruis van vele wateren, het lijken wel donderslagen: *Halleluja....laten we blij zijn want de bruiloft van het Lam is gekomen!* Het is volbracht. Onze redding is niet alleen voltooid, maar we zullen eindelijk volledig zijn zoals Hij ons heeft bedoeld. Stralend, zonder vlek of rimpel, bevrijd van zonden, gereinigd door het bloed. Het zal zijn zoals het nu ook vaak gaat op een bruiloft. De bruid straalt, ze heeft zo naar deze dag uit gezien, de Bruidegom houdt enorm van Zijn geliefde, eindelijk is het moment daar, vanaf nu zullen ze altijd samen zijn. En als de hemelse Vader net zo is als aardse vaders, dan zal Hij wel met volle teugen genieten als Hij Zijn Zoon zo gelukkig ziet met Zijn geliefde bruid.

Amen

Tijdens rondgang brood lezen Openbaring 5.

Februari 2016
G.P. Hartkamp
Wapenveld